

Katrine Ree Holmøy (kulturredaktør) | Haakon Flemmen | Sandra Lillebø
| Guri Kulås Dag Eivind Undheim Larsen | Astrid Hygen Meyer
kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

SLIK JEG SER DET:

Roy Lønbøiden

Musiker, spiller på Norsk Countrytreff på Breim i kveld.

- Hvorfor trenger vi kunst?
- Jeg tror det er livsnødvendig. Kunst er en del av historien, og jeg har alltid tenkt at folk uten historie er et fattig folk.
- Skal kunst og politikk blandes?
- Ikke for enhver pris. Kunst kan være fullverdig og bra selv om den ikke er politisk. Men at kunstnere engasjerer seg i samfunnsdebatten synes jeg er veldig positivt.
- Er din kunst for massene eller for de få?

Jeg tror du kan dele den norske folkesjela i to – de som liker Jens Book-Jenssen og den revygreia, og de som sitter med en mer vemodig lengsel. Jeg er mer i den siste leiren. For mange er det tabu – man skyver det til side og tar en skikkelig fest i stedet. Jeg ser ikke på uttrykket mitt som smalt og sært, men det er ikke folkelig på samme måte som DDE eller Vassendgutane.

- Hvilke regler gjelder i ditt liv?

Jeg forsøker å ikke være ufin eller arrogant overfor andre mennesker, og møte folk med et åpent sinn.

- Elsker du fedrelandet ditt?

Elske er vel «a word I never throw around». Jeg er glad i Norge og har jo valgt å bo her stort sett hele livet. Samtidig blir jeg lett skremt av massesuggerende dyrking av nasjonalfølelsen.

Mari Brenna Vollan

INTERNASJONALEN: Den italienske skoforretningen Tod har nå slått kloa i en riktig kulturgodbit. Tod stilte med penger til restaureringen av det historiske Colosseumbygget i Roma, mot at de fikk bruke landemerket i sine reklamekampanjer. Den italienske forbrukerorganisasjonen Codacon forsøkte å motsette seg avtalen, men tapte slaget i en rettsvist i forrige uke.

DEUL

NOTERT:

På tokt igjen

Konsertarrangøren A/C Circus saksøkes av festivalen Vannspeilet etter at headlineren ikke dukket opp. Det samme opplevde Ekstremsportveko på Voss, som også ble svindlet av bookingagenten. I begge tilfellene hadde festivalene betalt flere hundre tusen kroner for artister som ikke møtte opp. Bookingagenten ble i mars i år dømt for å ha underslått 4.5 millioner kroner fra studentfestivalen UKA i Trondheim, etter de ikke tilbakebetalte penger for avlyst Kanye West-konsert.

HØ

Tidligere professor Arnved Nedkvitne går Slakter p

Legg ned sentrene for fremragende forskning i humaniora, oppfordrer tidligere professor Arnved Nedkvitne. Han kaller satsingen et mislykket forsøk på å etterape naturvitenskapene.

FORSKNING

Av Haakon Flemmen (tekst) og Siv Dolmen (foto)

- Sentrene for fremragende forskning burde avvikles. Modellen virker bra for naturvitenskapene, delvis også for samfunnsfagene. Men i humaniora kan jeg ikke se at den fungerer i det hele tatt, sier Arnved Nedkvitne til Klassekampen.

Han har gått gjennom aktiviteten ved Senter for middelalderforskning i Bergen, og dommen er knusende:

Senteret bidrar ikke til nytenkning, det har ingen overordnet hypotese å jobbe ut fra og det makter ikke å knytte forskernes bidrag sammen. Det til tross for bevilgninger på 150 til 200 millioner kroner i en tiårsperiode.

Ordnningen med sentre for fremragende forskning ble opprettet av Norges forskningsråd i 2003. Målet var å høyne kvaliteten på forskningen.

- Modellen er hentet fra naturvitenskapene. Der trenger forskerne store laboratorier med mange assistenter, slik at mange kan samarbeide om kompliserte forsøk. Da kan det være fornuftig å organisere forskningen i slike sentre. Men så har noen i det humanistiske miljøet hoppet på vogna fordi de ønsker seg like store bevilgninger, sier Nedkvitne.

Mangler problemstilling

Store forskningssentre fungerer best hvis de belyser ett overordnet spørsmål, hevder han, og viser til medisinen.

FAKTA

Sentre for fremragende forskning:

- Ordning opprettet av Forskningsrådet i 2003.
- Skal forske på høyt, internasjonalt nivå.
- Omfatter 21 sentre. 13 utgår og erstattes av nye i 2013.
- Tre er humanistiske: Senter for middelalderstudier i Bergen (CMS), Senter for studier av rasjonell, språklig og moralsk handling i Oslo (CSMN) og Senter for teoretisk lingvistikk i Tromsø (CASTL).
- Tidligere professor Arnved Nedkvitne kritiserer ordningen i Nytt Norsk Tidsskrift nr. 2/2012, der han gjennomgår forskningen ved Senter for middelalderstudier.

- Man kan for eksempel spørre om hva som er årsaken til en bestemt type kreft. Og så kan et stort antall forskere samle empiri, statistikk og forsøksresultater knyttet til dette. Slik fungerer det ikke i humaniora.

Nedkvitne tar for seg Bergen-senterets utgivelser i en artikkel i siste nummer av Nytt Norsk Tidsskrift. Han hevder at forskerne jobber med detaljstudier som samlet ikke utgjør noen større syntese. Når senteret studerer «forholdet mellom periferi og sentrum i middelalderens Europa», er dette et emne og ikke en problemstilling, hevder han.

- Senteret jobbet induktivt. Det vil si at det samles en hel masse empiri, og så ser man i etterkant etter interessante sammenhenger. Da er det vanskelig å komme fram til noen samlende syntese.

Støtter «gamlemåten»

Tradisjonelt har humaniora fornyet seg ved å jobbe med nye og generelle teorier, mener Nedkvitne. Han viser til Simone de Beauvoirs teori om «det annet kjønn» og Pierre Bourdieus sosiologi.

- Vil humanistiske forskningssentre fungere bedre om de bygger på slike teorier?

- Ja, men det krever at deltakerne trekker i samme retning. Det går nok bra med masterstudenter, kanskje også stipendiater. Men det er omtrent umulig å få etablerte professorer til å legge om forskningen sin.

Nedkvitne kommer til at humaniora må møte framtidens utfordringer på «gamlemåten».

HUMANIORA: Det fungerer ikke å organi-

- Vi lever i et globalt samfunn der det trengs forskning på kinesisk, arabisk og afrikansk historie. Hvordan kan vi utvikle spisskompetanse på slike områder? Erfaringer viser at det beste er at én eller to eksperter med høy kompetanse på et avgrenset område knytter til seg noen få stipendiater og masterstudenter.

- Ser ikke det positive

Nedkvitne overser alt det positive som er oppnådd etter at Senter for middelalderstudier i 2003 ble senter for fremragende forskning, mener Sverre Bagge, professor og leder ved senteret.

- Vi har opplevd det som fruktbart og inspirerende. For å skape et aktivt forskningsmiljø kreves det et sosialt press som gjør at man produserer. Og det mener jeg

ut mot sentrene for fremragende forskning i humaniora:

restisjesatsing

sere humanistisk forskning i store sentre, mener tidligere professor i middelalderhistorie Arnved Nedkvitne.

at vi har fått til. Det har vært høy forskningsaktivitet, sier Bagge.

Men han diskuterer gjerne

hvordan forskning bør organiseres.

– Til en viss grad er jeg enig i at humanistisk fors-

kning har andre behov enn naturvitenskapene. Hos oss har vi heller ikke drevet kollektiv forskning i store grup-

per, slik som naturviterne gjør. Sånn sett likner vi på et tradisjonelt humanistisk forskningsmiljø. Vi har lagt vekt

på gode diskusjoner, tverrfaglighet og internasjonale kontakter.

haakon.flemmen@klassekampen.no

Toril Moi: – Norge bør lære av USA

Norge kan lære mye av hvordan humanistisk forskning er organisert i USA, mener Toril Moi.

Den anerkjente litteraturprofessoren ved Duke University er også skeptisk til at forskningen foregår i store programmer. Legg heller vekten på den individuelle forskerens kvalifikasjoner og merittliste når penger skal fordeles, foranrer hun.

– Humanistisk forskning bygger ikke på data i samfunnsvitenskapelig og naturvitenskapelig forstand. Den

bygger på stoff den individuelle forskeren må tilegne seg og bruke sin egen dømmekraft på. Dermed bør kvaliteten på det individuelle prosjektet og den individuelle forskeren være det viktigste kriteriet på tildeling av forskningsmidler, sier Moi til Klassekampen.

I likhet med Nedkvitne mener hun programforskningen i humanistiske fag etteraper naturvitenskapene.

– Det er rett og slett ikke etablert at denne organisasjonsformen har gode og pro-

duktive effekter for humanister, som jo nettopp ikke kan bruke horder av medarbeidere og assistenter til å lese Platon eller Ibsen for seg.

I amerikansk sammenheng blir forskjellen mellom forskere i naturvitenskap og humaniora tydelig med bruken

av ordene «scientist» og «scholar».

– Dette legger vekt på motsetningen mellom naturvitenskapenes modell for hvordan ny viten kan finnes – og humanioras modell. Humanisters arbeid er personlig, naturvitenskapelig arbeid er

upersonlig. Et godt laboratorieeksperiment skal nettopp kunne repeteres av andre enn de opprinnelige forskerne. En god humanistisk bok kunne aldri skrives om igjen av en annen.

Selv om hun er kritisk til programforskningen, synes Moi at hun vet for lite om sentrene for fremragende forskning til å kritisere dem spesifikt.

– I disse tider er jeg prinsipielt for alt som gir mer penger til humanistiske formål, sier hun.

«Humanisters arbeid er personlig, naturvitenskapelig arbeid er upersonlig»

TORIL MOI, LITTERATURPROFESSOR